АЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРІ
ОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТА
AZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUN

МӘСЛИХАТТАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІННОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Габдуалиев Мереке Тлекович

- Заң ғалымдарының кандидаты, конституционалист
- Қазақстандағы парламентаризмді дамыту қорының ғылыми жетекшісі
- Депутат Западно-Казахстанского областного маслихата
- Заң ғылымдарының кандидаты
- Батыс Қазақстаноблыстық мәслихатының депутаты
- Батыс Қазақстан инновация-технологиялық университетінің ассоциативтік профессоры

АЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРІ
ОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТА
AZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUN

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ 2022 ЖЫЛҒЫ 16 НАУРЫЗДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

“Жаңа қазақстан: жаңару мен жаңғыру жолы”

«... Сонымен қатар бұл саладағы халықаралық базалық құжат болып саналатын Жергілікті өзін-өзі басқарудың Европалық хартиясын Қазақстанның ратификациялауы мәселесін пысықтау қажет».

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЖЕРГІЛІКТІ ӨЗІН-ӨЗІ БАСҚАРУДЫ ДАМЫТУДЫҢ 2025 ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН БЕКІТУ ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ 2021 ЖЫЛҒЫ 18 ТАМЫЗДАҒЫ № 639 ЖАРЛЫҒЫ.

"Қазақстанда өңірлердің даму деңгейінің күрт саралану проблемасын шешу үшін «өзін-өзі басқару органдарының мемлекеттік істердің қомақты бөлігін регламенттеу және заң шеңберінде әрекет ете отырып, оны өзінің жауапкершілігі мен жергілікті халықтың мүддесі үшін басқару құқығы мен соған нақты қабілетін» (Еуропалық жергілікті өзін-өзі басқару хартиясы, 3-1-бап) қоса алғанда, барлық тетіктерді іске қосу қажет."

ҚР КОНСТИТУЦИЯСЫ - VIII БӨЛІМ

ҚАЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРЫ
ФОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ
KAZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUND

1. Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару

2. Жергілікті мемлекеттік басқаруды тиісті аумақтағы істің жай-күйіне жауапты жергілікті өкілді және атқарушы органдар жүзеге асырады (85-бап).

3. Жергілікті өзін-өзі басқаруды тұрғын халық тікелей жүзеге асырады, сондай-ақ ол мәслихаттар және халық топтары жинақы тұратын аумақтарды қамтитын жергілікті қоғамдастықтардағы басқа да жергілікті өзін-өзі басқару органдары арқылы жүзеге асырылады (1 абз. 2 б. 89-бап).

,АЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРІ
ОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТА
AZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUN

ЖЕРГІЛІКТІ БАСҚАРУ

1

Жергілікті мемлекеттік басқару

2

Жергілікті өзін-өзі басқару

Тиісті әкімшілік-аумақтық бөліністегі халықтың еркін білдіреді

1

Және жалпымемлекеттік мүдделерді ескере отырып

2

Оны іске асыруға қажетті шараларды белгілейді, олардың жүзеге асырылуын бақылайды (1 б. 86-бап ҚРК)

3

ЖЕРГІЛІКТІ ӨКІЛДІ ОРГАНДАР - МӘСЛИХАТТАР

ҚАЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРЫ
ФОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ
KAZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUND

50 % / 50 %
КЗ 28.09.1995 ;. № 2464 «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ САЙЛАУ ТУРАЛЫ» (3 Б. 9-БАП): ОБЛЫСТАР, РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАҢЫЗЫ БАР ҚАЛАЛАР ЖӘНЕ АСТАНА МӘСЛИХАТТАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫ АРАЛАС САЙЛАУ ЖҮЙЕСІ БОЙЫНША САЙЛАНАДЫ:

1

Біртұтас аумақтық сайлау округінің аумағы бойынша пропорционалды өкілдік ету жүйесі бойынша — депутаттардың жартысы,

2

Сондай-ақ бірмандаттық аумақтық сайлау округтері бойынша екінші жартысы сайланады.

ҚЗ 28.09.1995 г. № 2464
«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы»
(4 б. 9-бап):

АУДАНДАР МЕН ОБЛЫСТЫҚ МАҢЫЗЫ БАР ҚАЛАЛАР МӘСЛИХАТТАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫ БІРМАНДАТТЫҚ АУМАҚТЫҚ САЙЛАУ ОКРУГТЕРІ БОЙЫНША САЙЛАНАДЫ.

+

Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы **ҚР 2001 ж. 23 қаңтардағы № 148 Заңы:**

3. Мәслихат депутатының өкілеттігі мынадай жағдайларда .... мерзімінен бұрын тоқтатылады:

-

3-1) депутат "Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы" Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына сәйкес өзі сайланған саяси партиядан шықса немесе шығарылса;» депутат избран;

ҚАЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРЫ
ФОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ
KAZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUND

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ 2022 ЖЫЛҒЫ 16 НАУРЫЗДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

«Жаңа Қазақстан: жаңару мен жаңғыру жолы»

Ең алдымен, **мемлекет пен жергілікті өзін-өзі басқару институттарының міндеттерін тиімді ажырату қажет.**
Жергілікті өзін-өзі басқарудың мықты жүйесі азаматтардың өзі тұратын жердегі тұрмыс сапасын жақсартуға тікелей қатысуына негіз болатынын түсінуіміз керек.
Қазақстандықтардың өз қаласы, ауданы мен ауылына деген жауапкершілікті мойнына алуға қашанда дайын екені анық. Адамдарды жете бағаламауға болмайды. Оларға қолдарынан келетін өкілеттіктерді беруден қорықпаған жөн.

АЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРІ
ОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТА
AZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUN

ЖӨӨБ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ТІКЕЛЕЙ ФОРМАЛАРЫ

- Жергілікті референдум
- Муниципалды сайлау
- Депутаттарды, сайланбалы лауазымды адамдарды кері шақырып алу туралы дауыс беру
- Азаматтардың жиналысы, жиыны
- Азаматтардың заң шығармашылық бастамасы
- Аумақтық қоғамдық өзін-өзі басқару
- Қоғамдық тыңдаулар
- ЖӨӨБ органдарға жүгінеді
- Бастамашылық жобала

ЖӨӨБ ӨКІЛДІК ФОРМАЛАРЫ

- ЖӨӨБ өкілді органдар
- Сайланған лауазымды тұлғалар
- ЖӨӨБ басқа органдар

«Басқа жергілікті өзін-өзі басқару органдары»?

Ауылдық мәслихаттарды енгізу керек пе (кеңес, жиын)?

Жергілікті қоғамдастық кеңестерімен не істеу керек?

АЗАҚСТАНДА ПАРЛАМЕНТШІЛІКТІ ДАМЫТУ ҚОРІ
ОНД РАЗВИТИЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА В КАЗАХСТА
AZAKHSTAN PARLIAMENTARY DEVELOPMENT FUN

КЕЙС

2 б. 163-б. ҚР Бюджеттік кодекс:
«2. Жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары бойынша мемлекеттік міндеттемелерді, оның ішінде мемлекеттік концессиялық міндеттемелерді қабылдауы тиісінше әрбір жекелеген мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасы, оның ішінде концессиялық жоба бойынша облыс, республикалық маңызы бар қала және астана, аудан (облыстық маңызы бар қала) **мәслихатының шешімі негізінде жүзеге асырылады».**

156-бап. Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары бойынша мемлекеттік міндеттемелерді оның ішінде мемлекеттік концессиялық міндеттемелерді қабылдау үшін негіздер

1. Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары бойынша мемлекеттік міндеттемелерді қабылдау мемлекеттік-жекешелік әріптестік шарттарына қол қою арқылы жүзеге асырылады.
2. Мыналар:
3. Келіссөздер хаттамасы (ол болған кезде);
4. Бюджет комиссиясының мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары бойынша мемлекеттік міндеттемелерді қабылдау туралы ұсынысы болуы мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары бойынша мемлекеттік міндеттемелерді қабылдау үшін негіз болып табылады.

1 б. 21-б «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» ҚР 2001 ж. 23 қаңтардағы № 148 Заңы
Депутатқа:

- Мәслихат сессиясы мен оның тұрақты комиссияларында және өзге де органдарда қарау үшін мәселелер ұсынуға, оларды қарауға және шешімдер қабылдауға қатысуға;
- Мәслихаттардың өзі құрамына сайланған тұрақты комиссиялары мен өзге де органдары сессиясының және отырысының күн тәртібі бойынша, сондай-ақ олар талқылайтын мәселелерді қарау және олардың мәні бойынша ұсыныстар мен ескертулер енгізуге.

Батыс Қазақстан облыстық мәслихаты Регламентінің 12-тармағының 4-тармағында:
«Күн тәртібіндегі мәселелер бойынша дауыс беру әрбір мәселе бойынша бөлек жүргізіледі. Мәслихат депутаттарының көпшілігі дауыс берсе, мәселе күн тәртібіне енгізілген болып саналады».